

Jako si Otec zamiloval mne, tak jsem si já zamiloval vás. Zůstaňte v mé lásce. Zachováte-li má přikázání, zůstanete v mé lásce, jako já zachovávám přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce. To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost aby byla plná.“ „To je mé přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás. Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele. Vy jste moji přátelé, činíte-li, co vám přikazuji. Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co činí jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám dal poznat všechno, co jsem slyšel od svého Otce.

Pojďme teď společně pár minut předstírat, že jsme tu všichni křesťané. A umíme odpovědět na otázku, co to znamená být křesťanem... v roce 2021 tam, kde žijeme? Dokázali byste to stručně vyjádřit?

Pravděpodobně většina z nás ví, co se asi tak očekává, když je člověk křesťan. Že budete chodit do kostela? Co ještě? Číst Bibli – patří to tam, nebo ne? Modlit se? Žít morálně přijatelným životem? Co to znamená? Desatero ctít či dokonce dodržovat – patří to k tomu? Nepít, netancovat, nedělat dluhy – to k tomu taky kdysi patřovalo. Ale pít přece můžeme, tancovat můžeme, brát si hypotéky můžeme, rozvádět se můžeme, nechodit do kostela můžeme, nečíst Bibli můžeme, nemodlit se pravidelně můžeme, nakupovat v neděli můžeme...

Zbylo nám z toho „být křesťanem“ ještě cosi závazného? Nebo to jsou podružnosti – jakákoliv přikázání nemohou být znamením křesťanství? Ale co tedy? Je to osobní víra? Něco intimního v nás, v naší duši, co se vztahuje k Bohu a ostatní to nemohou jasně poznat? Jde o naprosto individuální a niternou věc? Neviditelné křesťanství, anonymní křesťanství?

Ale vy to určitě víte, co znamená být křesťanem / křesťankou. To jen ti apoštolové a první křesťané byli tak dezorientovaní, že jim to Ježíš musel vykládat. Jeho dnešní slova jsou součástí dlouhé řeči na rozloučenou. Ježíš má tuhle řeč k učedníkům během poslední večeře. Nejprve vezme zástěru, lavor, umyje všem nohy a pak povídá. Času bylo již málo, musí říct to podstatné.

Kdybychom vyšli do ulic a namátkou se ptali lidí, co si vybaví, když se řekne „být křesťanem“ – nevím, co všechno by zaznělo. Možná, že něco z toho by se tady v kostele ani nedalo reprodukovat. Avšak odhaduji, že by se v odpovědích opakoval jakýsi přehled povinností, co křesťan musí dodržovat.

Pamatuji si, jak ke mně kdysi před lety na nějaké svatbě přišel kdosi ze svatebčanů a chtěl dát najevo sympatie a zároveň vyjádřit svou znalost a říká mi: *Já na náboženství nejsem, hlavně se mi nelíbí ti katolíci, ti mají samý předpisy, co musí. To se mi na Vás líbí, protestantech, že vy nic nemusíte; že je to tak?* – Jeden si pak u těchto srovnání církví není jistý, jestli z toho vlastně vychází dobře, nebo ne. A úplně nejlíp je takové debaty vůbec neprodužovat, protože zpravidla nikam moc nevedou.

Ježíš při té poslední řeči při večeři shrne to podstatné pro apoštoly do jednoho prvočinitele – jediného přikázání: *To je mé přikázání, abyste se milovali navzájem, jako jsem já miloval vás.*

Slova o lásce se mohou zdát jako nepřekvapivá a mezi lidmi naprosto bezproblémová. Že je důležitá láska, to vám přece podepíše skoro každý. Když odmyslíme cyniky, kteří budou broukat svoji písničku o tom, že peníze jsou až na prvním místě a pár psychopatických politiků, kteří by pro udržení vlivu udělali cokoli. Všichni ostatní snad budeme v jedné velké množině lidí, kteří budou chtít, aby se lidé k sobě chovali laskavě, mile, aby jeden druhému dávali přednost a byli k sobě citliví. Ceníme si uctivých rovnocenných vztahů mezi přáteli.

Ježíš na tomto místě neopakuje přikázání ze svého horského kázání, tedy: *Milujte i své nepřátele a modlete se za ty, kdo vám dělají zle. Když budete milovat jen ty, kdo milují vás, nebudete o nic víc spravedliví než poslední sobec z ulice.* – Tady nic takového nezaznívá. Naopak tu mluví o přátelství. Což je nižší meta jen zdánlivě. Přátelství totiž neroste na stromech, z nichž si může každý utrhnout. Natož přátelství, v němž je jeden za druhého ochoten nasadit svůj život.

I s láskou, o níž tu Ježíš hovoří jako o „své lásce“ je to krapet složitější. Jak jsem pověděl, Ježíš vlastně nezačíná tuhle svoji řeč o lásce slovy, ale lavorem a ručníkem – omyje jako služebník v domě všem zaprášené (smradlavé?) nohy. Aby jim to došlo. Aby nám to došlo. Co znamená být na koni, mít sílu, mít sílu milovat, co znamená být mistrem v lásce.

Úplně bez problému též není, že Ježíš tu o lásce mluví jako o *přikázání!* *Láska se nedá přikázat, to musíš cítit, jinak to není opravdová láska, musíš být šťastný, aby to byla láska...* přispěchají mnozí s podobnými řečmi o tzv. pravé lásce, při níž se přece musíš cítit v pohodě. Ježíš mluví o lásce jako o příkazu. Totiž bez lásky k druhému, bez lásky vzájemné, se otázka po tom, co znamená být křesťanem, stane hluchou a těžko zodpověditelnou.

*Zůstaňte v mé lásce...* opakuje během poslední večeře Ježíš mnohokrát. Vůbec o „zůstávání“ Ježíš podle Janova evangelia mluví na desítkách míst – prostě je to pro něj důležité slovo. *Zůstat.* Pobývat. Být doma tam, kde je láska. Zdržovat se láskou, zdržovat se s ní a u ní. Být přítomen a vydržet. Zůstat.

Je to jakýsi protipól křesťanskému zdůrazňování víry a věření – které je samozřejmě úhlavně důležitým biblickým pojmem. Víra – ta abrahamovská víra jako vyjít pryč, ven ze sebe, ze zajištěnosti, vydání se na cestu – otevřenost vůči budoucnosti i světu... Všechno tohle Ježíš v Janově evangeliu doplňuje (místy až nahrazuje) opačným existenciálním pohybem. A neméně důležitým. To je pohyb dovnitř. Pohyb směrem domů, skoro až statické setrvání, zůstávání doma, zůstávání v lásce. Snaha vytrvat, čekat, snaha zůstat tím, kým jsem a tam, kde jsem s druhými, nikoliv nutně objevování jiných míst a třeba i jiných lidí.

Zůstávejte ve mně, setrvejte v lásce, nerozběhněte se z domu lásky hnedka, nevybírejte si k němu rychle nové a další alternativy. Zachovejte lásku jako největší přikázání.

Milovat a věřit se samozřejmě nemusí většinou vylučovat. A snad by nikdy nemuselo. Avšak jisté napětí v bytí křesťanem mezi vírou a láskou může vznikat a není asi účelné ho popírat. Láska připoutává naši pozornost spíše k přítomnosti. Víra hledí vstříc nadějně budoucnosti. A nedá se vyloučit, že se člověk někdy dostává do situací jakéhosi sváření nároku víry a nároku lásky. Tlaku mezi pohledem kupředu a pohledem na to, co se děje tady a teď.

Víra objevuje. A my jistě v životě potřebujeme do určité doby objevovat nové vztahy a nové zkušenosti i nová místa. Láska ráda zůstává. Láska nepotřebuje další a další možnost realizace. Láska se naopak ráda vzdává více a více věcí a možností. Protože láska poznává a jednou dospěje do stádia, kdy naprosto neochvějně ví, kde je doma. Poznává druhého a pak ví, kde zakotvit.

*Dal jsem vám poznat všechno, co jsem slyšel od svého Otce* – říká Ježíš – *proto vás nenazývám svými služebníky, nýbrž svými přáteli.* Kdo miluje, poznává a ví! Dokonce ví, jaký je Bůh. Kdo nemiluje, neví ani za mák, jaký je Bůh. Možná věří a možná i dovede říct, jaký má být křesťan. Ale k tomu nejhlubšímu porozumění, které je v našem světě vůbec možné, docházíme skrze lásku. Jen v lásce je možno říct, že už víme.